

**EUROOPA KALANDUSFONDI PROJEKTI NR
950014780019
“TEHNILISE ABI 2014. A TOETUS”
TOIMINGUTE AUDIT
TOETUSE SAAJA: “PÕLLUMAJANDUSE
REGISTRITE JA INFORMATSIOONI AMET”
LÕPPARUANNE NR
2015-005**

02.11.2015

Toetab Euroopa Liit

Auditi lõpparuanne saadetakse:

Korraldusasutus
Sertifitseerimisasutus
Toetuse saaja

EESSÕNA

Auditi eesmärgiks on anda hinnang Euroopa Kalandusfondi (EKF) meetme 5.1 „Tehnilise abi toetus“ projekti nr 950014780019 (PRIA 2014. a tehnilise abi 16.07.2014 väljamakse, EKF-i korraldusasutuse 08.07.2014 otsus nr 6.3–8/217) toetuse ja omafinantseeringu eesmärgi- ja õiguspärasele kasutamisele.

Auditi tegemise ajavahemik oli 09.07.–02.11.2015 (s.h kohapealsete toimingute aeg: 10.08.2015). Auditi tegi Maaeluministeeriumi siseauditi osakonna siseaudiitor Alar Ilbis; auditi eest vastutav isik oli sama osakonna juhataja Margit Krieger.

Audit on läbi viidud kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud siseauditi (IIA) standarditega.

Toimingute auditi lõpparuanne avalikustatakse Maaeluministeeriumi koduleheküljel.

Täname auditeeritavat auditi läbiviimise ajal osutatud kaasabi, vastutulelikkuse ja koostöö eest.

Kinnitame lõpparuande 25 leheküljel.

Auditi eest vastutav isik:

Margit Krieger
Siseauditi osakonna juhataja,
Euroopa Kalandusfondi rakenduskava
auditeerimisasutuse volitatud isik

Auditi juht:

Alar Ilbis
Siseauditi osakonna siseaudiitor

Koopia edastatakse:

Urmas Kruuse, maaeluminister;
Ants Noot, Maaeluministeeriumi kantsler;
Olavi Petron, Maaeluministeeriumi kalanduspoliitika ja välissuhete asekanter.

KOKKUVÕTE AUDITI TULEMUSTEST

Auditi tulemus:

Auditi töörühm jõudis auditi toimingute läbiviimise tulemusena järeldusele, et toetuse saaja tegevus projekti rakendamisel on olulises osas¹ vastavuses kehtivate õigusaktidega.

Aruanne on:

- märkustega, olulised² tähelepanekud.

Peamised tähelepanekud:

- Tähelepanek nr 1.1. Riigihanke tulemusena sõlmitud hankelepingus ei ole kõik tingimused täpselt samad kui hankedokumentidele lisatud ning edukaks tunnistatud pakkumuses kinnitatud hankelepingu projektis.
- Tähelepanek nr 5.1. EKF-i tehnilise abi vahenditest on rahastatud personalikulusid, mis töötaja ametijuhendi järgi ei ole otseselt seotud EKF-i rakenduskava juhtimise või rakendamisega.

Auditi tähelepanekud ning soovitused on detailsemalt esitatud aruande B-osas.

---

¹ Auditi töörühm on teostanud auditi toimingud asjatundlikult ja nõutava ametialase hoolsusega. Auditi tulemusena antakse auditeeritud objekti kohta **põhjendatud kindlustunne**, võttes arvesse võimalikku auditi riski, et isegi suhteliselt olulised ebatäpsused võivad jääda avastamata.

² **Olulised** on tähelepanekud,:

- mis omavad või võivad omada finantsmõju (sh mitteabikõlblikud kulutused),
- mis ei ole vastavuses kehtivate õigusaktidega ja mis takistavad või võivad takistada toetuse saaja projekti eesmärgipärast rakendamist;
- vahendus- ja/või korraldusasutusele suunatud tähelepanekud, mis ei oma finantsmõju, kuid võivad viidata olulisele puudusele kontrollisüsteemis.

Väheolulised on tähelepanekud,:

- mis ei oma finantsmõju;
- mis ei ole vastavuses kehtivate õigusaktide või auditeeritava sisemiste protseduurireeglitega, kuid mis ei takista toetuse saaja projekti eesmärgipärast rakendamist;
- mida on oluline esile tuua hea tava kontekstis.

A-OSA

ÜLEVAATLIK KOKKUVÕTE

1. Auditi objekt ja auditeeritud toetus

1.1 PROJEKTI ÜLDANDMED	
1.1.1 Prioriteet, meede:	„Euroopa Kalandusfondi 2007–2013 rakenduskava“ meede 5.1 „Tehnilise abi toetus“
1.1.2 Projekti number:	950014780019
1.1.3 Projekti nimetus:	Tehnilise abi 2014. a toetus
1.1.4 Toetuse saaja:	Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet
1.1.5 Toetuse saaja kontaktisik:	Margus Audova
1.1.6 Projektitaotluse esitamise kuupäev:	18.02.2014 nr 1-13/3-1
1.1.7 Taotluse rahuldamise otsuse (otsuse muutmise) number ja kuupäev:	28.03.2014 nr 6.3-8/207
1.1.8 Vahendusasutus:	-
1.1.9 Projekti koordinaator (meetme arendustöö eest vastutaja) vahendusasutuses:	-
1.2 PROJEKTI AJAKAVA	
1.2.1 Projekti kulude abikõlblikkuse periood:	01.01.–31.12.2014
1.3 PERIOODIL 01.10.2013 kuni 30.09.2014 toetuse saaja poolt DEKLAREERITUD KULUD (auditeerimisasutuse auditi valimisse sattunud väljamaksed) (eurodes)	
1.3.1 Periood:	01.10.2013–30.09.2014
1.3.2 EL-i osalus:	40 208,11 eurot
1.3.3 Eesti avaliku sektori sihtotstarbeline finantseering:	13 402,71 eurot
1.3.4 Eesti avaliku sektori omafinantseering:	-
1.3.5 Erasektori finantseering:	-
1.3.6 Perioodil 01.10. üleeelmine aasta kuni 30.09. eelmine aasta toetuse saaja poolt deklareeritud kulud kokku:	
1.3.7 Toetuse saaja poolt deklareeritud kulude väljamaksed (eurodes) ja väljamaksete kuupäevad	53 610,82 eurot; 16.07.2014
1.3.8 Toetuse saaja poolt deklareeritud kulude sertifitseerimise kuupäevad	31.07.2014
1.4 AUDITEERITUD KULUD (eurodes)	
1.4.1 Toetuse saaja poolt deklareeritud kulude (auditeerimisasutuse auditi valimisse sattunud väljamaksed) üldkogum, millele auditi tulemusena hinnang antakse (eurodes):	53 610,82
1.4.2 Valimi suurus (%-des, eurodes):	39 467,55 eurot, 73,62%

1.4.3 Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud on 1138,64 eurot, millele lisandub potentsiaalselt mitteabikõlblik kulu summas 3227,15 eurot (tähelepanekud nr 1.1³ ja 5.1⁴)					
	EL-i osalus	Eesti avaliku sektori osalus		Erasektori finantseering	Kokku
		SihTOTstarbeline finantseering	Omafinantseering		
Mitteabikõlblikuks osutunud summa auditi üldkogumis:	853,98	284,66	-	-	1138,64
sh auditi valimis	625,10	208,36	-	-	833,46
Potentsiaalselt mitteabikõlblik kulu kalendriaastal (referentsperioodil) ⁵ :	2364,07	788,02	-	-	3152,09
Potentsiaalselt mitteabikõlblik kulu tulevastel perioodidel ⁶ :	56,30	18,76	-	-	75,06
Potentsiaalselt mitteabikõlblik kulu eelnevatel perioodidel:	-	-	-	-	-
Mitteabikõlbliku kulu summa, mis on välja makstud enne kalendriaastat (referentsperioodi):	-	-	-	-	-
Mitteabikõlblikud kulud kokku	3274,35	1091,44	-	-	4365,79
1.4.4 Valimi alusel leitud vea määr (%)⁷:			2,11%		
1.4.5 Projekti raames eelnevalt tuvastatud vead ja rikkumised, mis on seotud auditeeritava projektiga:			-		

2. Auditi eesmärk

Auditi eesmärk oli hinnangu andmine EKF-i projekti nr 950014780019 “Tehnilise abi 2014. aasta toetus” toetuse ja omafinantseeringu eesmärgi- ja õiguspärasele kasutamisele.

³ Tähelepanekus nr 1.1 tuvastatud mitteabikõlblikud kulud on 25% (ehk **177,36 eurot**) tehnilise abi projekti nr 950014780019 vahenditest hüvitatud sülearvutite rendi kuludest ajavahemiku 01.01.–31.12.2014 eest.

⁴ Tähelepanekus nr 5.1 tuvastatud mitteabikõlblikud kulud on tehnilise abi projekti nr 950014780019 vahenditest hüvitatud A. Saaroja personalikulud **4188,43 euro** ulatuses ajavahemiku 01.01.–31.07.2014 eest.

⁵ Enne 30.09.2014 projekti nr 950014780019 vahenditest hüvitatud mitteabikõlblikud kulud, välja arvatud auditi üldkogumis olevad mitteabikõlblikud kulud.

⁶ Pärast 01.10.2014 projekti nr 950014780019 vahenditest hüvitatud mitteabikõlblikud kulud.

⁷ Mitteabikõlblike kulude osatähtsus valimi suurusel.

Euroopa Komisjoni määruse nr 498/2007 artikli 42 lõike 2 kohaselt on auditi eesmärgiks analüüsida ja hinnata:

- kas projekt vastab rakenduskava valiku/hindamise kriteeriumitele, on läbi viidud kooskõlas heakskiitva otsusega ning vastab kõigile selle toimimise või kasutamise või saavutatavate eesmärkide suhtes kehtivatele tingimustele;
- kas deklareeritud kulud vastavad toetuse saaja raamatupidamisdokumentidele ja täiendavatele dokumentidele;
- kas toetuse saaja deklareeritud kulud vastavad ühenduse ja riigisisestele eeskirjadele;
- kas toetuse saajale on toetus makstud õigeaegselt ja ettenähtud mahus (avaliku sektori poolne panus on toetuse saajale makstud vastavalt nõukogu määruse nr 1198/2006 artiklile 80, st ettenähtud mahus ja ajal, ilma mahaarvamiste ning vahendustasudeta).

3. Auditi alus

Audit viidi läbi kalandusturu korraldamise seaduse⁸ § 19² lõike 1 ja § 68 lõike 1 ja lõike 2¹ punkti 2 alusel ning vastavalt EKF-i auditi strateegiale 2007–2013 ja EKF-i toetuste auditeerimise 2015. aasta tööplaanile. Auditeerimise tööplaan koostatakse lähtuvalt statistilise valimi moodustamise meetodikast, mille kohaselt on kõikidel väljamaksetel võrdne võimalus valimisse sattuda.

Projekti nr 950014780019 väljamakse nr 3 sattus auditeeritavate väljamaksete valimisse.

4. Auditi ulatus

Auditi ulatus hõlmab:

- projekti tegevuste elluviimise kontrolli;
- toetuse saaja raamatupidamisdokumentide vastavuse kontrolli deklareeritud kuludele;
- väljamaksmiseks taotletud kulude, kuludokumentide, tasumist tõendavate dokumentide ja muude tõendusmaterjalide kontrolli;
- kulude abikõlblikkuse kontrolli (vastavust Euroopa Liidu ja siseriiklikele abikõlblikkuse reeglitele);
- toetuse saaja omafinantseeringu olemasolu ning toetuse ja omafinantseeringu proportsioonide kontrolli;
- toetuse saaja ja toimingu vastavuse kontrolli konkreetse meetme määrusega kehtestatud nõuetele.

5. Auditi käigus teostatud toimingud

Audiitorid analüüsisid ja hindasid toetuse saaja juures toetuse eesmärgipärast ja õiguspärast kasutamist ja rakendamist.

---

⁸ Selles aruandes on viidatud seaduse redaktsioonile avaldamismärkega: RT I, 14.03.2014, 39.

Kohapealsete toimingute käigus toetuse saaja juures analüüsiti ja hinnati projekti tegelikku teostamist, projekti rakendamist kajastavat dokumentatsiooni, kulude abikõlblikkust, projektiga seotud raamatupidamise korraldust, omafinantseeringu olemasolu, hangete teostamise õigsust, EKF-i sümboolika kasutamist ning intervjuueeriti projekti rakendamisega seotud isikuid.

Auditi läbiviimisel lähtuti auditeerimisasutuse poolt väljatöötatud "Toimingute auditi käsiraamatus" kirjeldatud meetodikast.

6. Valimi moodustamise meetodika

Selle auditi puhul ei olnud kuludokumentide arvukuse tõttu mõistlik auditeerida kõiki väljamaksega seotud kulusid. Seetõttu moodustati auditeeritavate kulude valim. Valimi moodustamisel lähtuti statistilise valimi moodustamise meetodist MUS (*Monetary Unit Sampling*).

Valimi moodustamise esimeses etapis määrati väljamakse tehingute üldkogum, mille moodustasid kõik 16.07.2014 väljamakse kuluread kogusummas 53 610,82 eurot. Personalikulud esitati üldkogumis koondokumentide algridadena.

Valimi moodustamise teises etapis määrati valimi parameetrid. Oluline kriteerium oli valimi esinduslikkus üldkogumi suhtes. Statistilise valimi moodustamisel võeti usaldusnivooks 70%, millest tulenevalt iseloomustab valim üldkogumit 70% ulatuses. Aktsepteeritava vea suurus oli 2% üldkogumist (summas 1072,22 eurot) ning oodatud vea suurus 10% aktsepteeritavast veast (summas 107,22 eurot).

Valimi moodustamise kolmandas etapis moodustati kuluridadest valim, mille suuruseks saadi 58 rida summas 39 467,55 eurot ehk 73,6 % väljamakse üldkogumist.

7. Piirangud

Käesolev aruanne on koostatud sõltumatus ja objektiivsuse põhimõtetest lähtudes.

Kalandusturu korraldamise seaduse § 19⁸ lg 3 punktide 8 ja 9 alusel on toetuse saaja kohustatud osutama auditi teostamiseks igakülgset abi ja andma õigustatud isiku kasutusse tema nõutavad andmed ja dokumendid. Eelnevast tulenevalt järeldavad audiitorid, et kõik auditi käigus esitatud andmed ning muu suuline ja kirjalik teave kajastavad projekti raames teostatud tegevusi korrektselt ja tegelikkusele vastavalt ning on piisavad projektidele hinnangu andmiseks. Täiendava, audiitoritele mitteesitatud/mitteteadaoleva informatsiooni korral oleksid audiitorite järeldused võinud olla teistsugused.

8. Järeloimingud

Toetuse saajal tuleb arvestada auditi aruande B-osas esitatud tähelepanekute ja soovitusetega. Soovitusete rakendamise osas teostab seiret ning viib läbi järeloiminguid korraldusasutus.

Auditeerimisasutus koondab korraldusasutuselt, sertifitseerimisasutuselt ja vahendusasutuselt saadud informatsiooni soovitusete rakendamise kohta ning vajadusel küsib täiendavat informatsiooni.

B-OSA

AUDITI TÄHELEPANEKUD

1. Toimingu vastavus rakenduskava valikukriteeriumidele, toetuse taotluse rahuldamise otsusele ning toetuse kasutamise eesmärkidele ja tingimustele.

Toiming vastab olulises osas kehtivatele õigusaktidele ja taotluse rahuldamise otsusele. Tegevused on teostatud olulises osas otstarbekalt, vastavalt toetuse taotluse rahuldamise otsuses toodud eesmärkidele ja tingimustele. Siiski tegime ühe olulise tähelepaneku hankelepingu sõlmimise kohta.

Nr	Tähelepanek	Järeldus	Soovitus	Auditeeritava kommentaar, soovitude rakendamise eest vastutav isik ja tähtaeg
Tähelepanek – (olulisus – oluline)				
1.1	Riigihanke tulemusena sõlmitud hankelepingus ei ole kõik tingimused täpselt samad kui hankedokumentidele lisatud ning edukaks tunnistatud pakkumuses kinnitatud hankelepingu projektis. Riigihangete seaduse § 31 lõike 2 p 3 järgi peab hankija määrama hankedokumentides kindlaks kõik tulevase hankelepingu tingimused või lisama hankedokumentidele tulevase hankelepingu projekti. Sama lõike punkti 8 kohaselt peab pakkuja oma pakkumuses kinnitama kõikide hanketeates ja hankedokumentides sätestatud tingimuste, kaasa arvatud hankelepingu tingimuste ülevõtmist. Rahandusministeeriumi koostatud riigihangete juhendis esitatud täpsustavate selgituste järgi sõlmitakse hankeleping edukaks tunnistatud pakkumusele hankijapoolse nõustumuse andmisega. Kui pooled vormistavad juba tahteavalduste vahetamise teel	Toetuse saajal puudus õiguslik alus hankelepingu projektis sätestatud tingimuste muutmiseks. Võrreldes hankelepingu projektiga on sõlmitud hankelepingus erinevad üüri maksmise, leppetrahvi ja kahju hüvitamise ning	Soovitus toetuse saajale. Järgida hankelepingute sõlmimisel edaspidi riigihangete seaduse nõudeid ning Rahandusministeeriumi koostatud riigihangete juhendi selgitusi. <u>Soovitus korraldusasutusele.</u> Teha otsus toetuse tagasi-nõudmise	Toetuse saaja kommentaar. Kinnitame, et oleme antud hanke läbiviimise puhul järginud kohalduvaid õigusakte. Täiendavad selgitused on lisatud aruandele (vt lisa 3). <u>Korraldusasutuse kommentaar.</u> Toetuse saaja on lubamatult muutnud hankelepingut võrreldes hankelepingu projektiga. Leppetrahvi summa vähendamine on lepingu majandusliku tasakaalu kallutamise pakkuja kasuks. Seetõttu on tegemist olulise muudatusega, mis tingib

	sõlmitud hankelepingu ühe dokumendina, siis peavad selles sätestatavad tingimused olema täpselt samad nagu esialgses pakkumuses, millele nõustumus esitati. Vastasel juhul ei oleks enam tegemist sama hankelepingu uuesti vormistamisega, vaid uue hankelepingu sõlmimisega ilma seadusliku aluseta. Toetuse saaja lisas riigihanke nr 123752 hankedokumentidele tulevase hankelepingu projekti. Ühispakkujate volitatud esindaja Net Group OÜ juhatuse esimees esitas koos pakkumusega kinnituse⁹, et ühispakkujad nõustuvad kõikide hanketeates ja hankedokumentides esitatud tingimustega. Toetuse saaja tunnistas 13.06.2011 hanke 2. osa suhtes edukaks pakkumuseks Net Group OÜ ja 3 Step IT OÜ esitatud ühispakkumuse¹⁰. 03.08.2011 allkirjastas toetuse saaja hanke 2. osa hankelepingu¹¹ Net Group OÜ ja 3 Step IT OÜ ga. Eelnimetatud hankelepingus sätestatud kõik tingimused ei ole täpselt samad nagu hankedokumentidele lisatud ja ühispakkumuses kinnitatud hankelepingu projekti tingimused. Hankelepingu projekti ning sõlmitud hankelepingu erinevused on esitatud lisas 1.	lepingu kehtivuse tingimused. Hankelepingu tingimuste muutmisega on teisi pakkujaid koheldud ebavõrdselt, sest nad on pakkumuse koostamisel (sh hankelepingu maksumuse määramisel) lähtunud muuhulgas hankelepingu projektis sätestatud tingimustest. Kui toetuse saaja on eiranud talle kehtestatud nõudeid ning projekti elluviimine ei ole kooskõlas õigusaktides sätestatuga, võib see kaasa tuua toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise.	kohta.	toetuse tagasi nõudmise. Korraldusasutus teeb otsuse toetuse tagasinõudmise kohta hiljemalt 31. oktoobril 2015. a.

⁹ Net Group OÜ ja 3 Step IT OÜ ühispakkumuse lk 16.

¹⁰ PRIA peadirektori 13.06.2011 käskkirja nr 4-3.2/62 „Riigihanke „Töökohaaruutite, sülearvutite ja monitoride üürimine“ (viitenumber 123752) pakkujate kvalifitseerimine, pakkumuste vastavuse kontrollimine, pakkumuste hindamine ja pakkumuste edukaks tunnistamine“ p 17.

¹¹ PRIA ja Net Group OÜ ja 3 Step IT OÜ 01. ja 03.08.2011 allkirjastatud „Hankeleping nr 123752/2 IT / 027748-LO00-000-000“.

		Euroopa Komisjoni otsuse ¹² lisa p 2.3 järgi võib nõuda tagasi 25% lepingu summast.		

2. Deklareeritud kulude vastavus raamatupidamisdokumentidele ja täiendavatele dokumentidele.

Toetuse kasutamisega seotud dokumentatsioon on olulises osas olemas, õige ja asjakohane. Toetuse saaja projektiga seotud raamatupidamisarvestus ei vasta kõigile nõuetele.

Nr	Tähelepanek	Järeldus	Soovitus	Auditeeritava kommentaar, soovitus rakendamise eest vastutav isik ja tähtaeg
Tähelepanek – (olulisus – väheoluline)				
2.1	Toetuse saaja ei ole kajastanud EKF-i tehnilisest abist taotletud ja saadud personalikulude toetust õigesti raamatupidamiskirjendites. EKF-i tehnilise abiga seotud personalikulude raamatupidamiskirjendites märgitud finantsallikad ei ole kooskõlas VMT-ga esitatud tööajatabelites ja töjõukulude arvestustabelites kajastatud finantsallikatega. Kalandusturu korraldamise seaduse § 19⁸ lõike 3 p 6 järgi on toetuse saaja kohustatud eristama selgelt oma raamatupidamises	Personalikulude raamatupidamiskirjendites märgitud EKF-i tehnilise abi toetuse suurus ja osatähtsus ei ole kooskõlas tegelikult taotletud ja saadud EKF-i tehnilise abi toetusega.	Jälgida edaspidi, et EKF-i tehnilise abiga seotud personalikulude finantsallikad erinevates raamatu-pidamis-registrites oleksid omavahel vastavuses ning kooskõlas korraldusasutuse	Oleme kajastanud EKFi tehnilisest abist taotletud ja saadud personalikulude toetust raamatupidamiskirjendites õigesti. Kõik tehingud on kajastatud registrites, kuid need registrid ei olnud piisavalt detailsed, et täita Kalandusturu korraldamise seaduse § 19⁸ lõike 3 p 6 nõudeid. Seoses raamatupidamisarvestuse

¹² KOMISJONI OTSUS, 19.12.2013, millega sätestatakse ja kiidetakse heaks suunised selliste finantskorrektsioonide kindlaksmääramiseks, mida tuleb teha ühisjuhtimise raames rahastatavate liidu kulutuste suhtes, kui ei ole järgitud riigihanke-eeskirju.

toetuse kasutamise seotud kulud. Raamatupidamise seaduse § 4 p 3 järgi on raamatupidamiskohustuslane kohustatud kirjendama algdokumentide või nende põhjal koostatud koondokumentide alusel kõiki oma majandustehinguid raamatupidamisregistrites. Toetuse saaja on taotlenud ja saanud EKF-i tehnilist abi personalikulude katteks. Paljud EKF-i heaks töötavad töötajad täidavad toetuse saaja juures ka teisi tööülesandeid, millega seotud personalikulud rahastatakse teistest allikatest (riigieelarvest, MAK-ist). EKF-i abikõlblikud personalikulud arvestatakse VMT-ga esitatud tööajatabelis näidatud EKF-i heaks töötatud tundide alusel. Auditi valimisse sattusid 38 töötaja personalikulud, millele toetuse saaja oli taotlenud¹³ ja saanud¹⁴ toetust EKF-i tehnilisest abist (vt lisa 2). VMT-ga esitatud tööajatabelite ja tööjõukulude arvestustabelite alusel oli toetuse saaja taotlenud EKF-i tehnilisest abist toetust kolme töötaja personalikuludele täielikult ning 35 töötaja personalikuludele osaliselt (vt lisa 2 veerg G). Toetuse saaja raamatupidamisregistri¹⁵ väljavõtte järgi oli auditi valimisse sattunud iga töötaja personalikulud rahastatud ainult ühest finantsallikast. Personalikulude raamatupidamiskirjendites (vt ka lisa 2 veerg H) on EKF-i tehnilisest abist hüvitatud töötajate personalikulude finantsallikaks märgitud: 1) 23 töötaja puhul ainult riigieelarve, 2) 8 töötaja puhul ainult MAK-i tehniline abi, 3) 7 töötaja puhul ainult EKF-i tehniline abi (vt ka lisa 2	Ebakorrektelt märgitud finantsallikate tõttu ei ole võimalik teha raamatupidamisregistrist väljavõtteid kirjendatud EKF-i tehnilise abi personalikulude kohta kontode kaupa.	rahuldatud väljamaksetaotluse ja selle aluseks olevate tööajatabelite ja tööjõukulude arvestustabelitega.	üleminekuga SAPile on personalikulud alates 01.01.2015 kajastatud vastavalt väljamaksetaotlusega esitatule.

¹³ PRIA peadirektori asetäitja 12.06.2014 kiri nr 1-13/14/31 „Väljamaksetaotlus nr 3/2014 ülekannete tegemiseks arvestusperioodi 03.02.2014-02.06.2014 kohta“.

¹⁴ EKF-i 2007–2013 rakenduskava korraldusasutuse 08.07.2014 otsus nr 6.3-8/217 „Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti 2014. a tehnilise abi kolmanda väljamaksetaotluse osaline rahuldamine“.

¹⁵ 10.08. ja 03.09.2015 saadetud väljavõtte tekkepõhiste kannete registrist.

veerg J).			

3. Toetuse saaja deklareeritud kulude vastavus ühenduse ja riigisisestele eeskirjadele.

Toetuse saaja deklareeritud kulud on olulises osas abikõlblikud ning kooskõlas tegelikult teostatud tegevuste mahu ja sisuga. Tegime ühe olulise tähelepaneku personalikulude abikõlblikkuse kohta (vt p 5.1).

4. Toetuse maht, ajastus ja finantseerimine.

EKF-i toetuse andmine on toimunud olulises osas ettenähtud mahu ja õigeaegselt ning omafinantseering on tagatud.

5. Meetme määrusega sätestatud nõuete täitmine.

Toetuse saaja ei ole täitnud kõiki meetme määrusega sätestatud nõudeid. Tegime ühe olulise tähelepaneku personalikulude abikõlblikkuse kohta.

Nr	Tähelepanek	Järeldus	Soovitus	Auditeeritava kommentaar, soovitus rakendamise eest vastutav isik ja tähtaeg
Tähelepanek – (olulisus – oluline)				
5.1	EKF-i tehnilise abi vahenditest on rahastatud personalikulud, mis töötaja ametijuhendi järgi ei ole otseselt seotud EKF-i rakenduskava juhtimise või rakendamisega. Meetme määruse § 2 p 1 järgi toetatakse meetme raames rakenduskava punktis 6.6 nimetatud tegevusi, mis on kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1198/2006 artiklis 46 sätestatud	EKF-i tehnilise abi vahenditest on rahastatud personalikulud, mis ei ole otseselt seotud EKF-i rakenduskava	Soovitus toetuse saajale. Järgida edaspidi meetme määruse ja rakenduskava nõudeid personali-	Toetuse saaja kommentaar. PRIA ei saa nõustuda väitega, et EKFi tehnilise abi vahenditest on rahastatud personalikulud, mis ei ole otseselt seotud EKFi rakenduskava juhtimise või

	nõuetega ning on otseselt seotud rakenduskava ja selles sätestatud toetuse eesmärkidega. Rakenduskava p 6.6 järgi on tehnilise abi eesmärk administratsiooni ülesehitamine ja tugevdamine Euroopa Kalandusfondi rakenduskava efektiivseks siseriiklikuks rakendamiseks. Auditi valimisse sattusid arengutoetuste osakonna peaspetsialisti Anneli Saaroja 2014. aasta aprilli personalikulud, mida oli toetuse saajale hüvitatud tehnilise abi vahenditest 818,92 euro ulatuses. Anneli Saaroja 02.01.2013 ja 08.05.2014 allkirjastatud ametijuhendite järgi ei ole tema teenistuskohustused otseselt seotud EKF-i rakenduskava juhtimise (administreerimise) või rakendamisega.	juhtimise või rakendamisega.	kulude katteks tehnilise abi taotlemisel. <u>Soovitus korraldus- asutusele.</u> Teha otsus toetuse tagasi- nõudmise kohta.	rakendamisega. Osakondade juhtide poolt tehtud ettepanekud töötajate lõikes töötasu rahastamise osas on tehtud 2014 aasta eelarve ja osakonna tööplaanide koostamise käigus ja kinnitatud käskkirjaga 5-1/7 (23.01.2014). Seega vastab personalikulude rahastamine tegelikult tehtavale tööle. Oleme nõus, et tähelepanekus välja toodud ametijuhendid on jäänud juhtide poolt õigeaegselt täiendamata, kuid see ei tähenda, et antud töötajad ei täitnud EKFi rakenduskava juhtimise või rakendamisega seotud ülesandeid. Kuna antud puudujääk on meie endi poolt esmalt tuvastatud ja ka jooksvalt likvideeritud, siis leiame, et tegemist ei ole olulise astme tähelepanekuga Oleme juhtinud ja juhime ka edaspidi juhtide tähelepanu ametijuhendite uuendamis- vajadusele reaalajas. <u>Korraldus- asutuse kommentaar.</u> Töötajale määrati käskkirjaga 5-1/7 (23.01.2014) EKF TA 36 %. Vastavasisuline ametijuhend allkirjastati 18.08.2014 korraldus- asutusele kuuenda

				väljamaksetaotlusega. Teeme otsuse toetuse tagasinõudmise kohta.
Tähelepanek – (olulisus – väheoluline)				
5.2	Toetuse saaja esitatud väljamaksetaotluse kuludokumentide nimekirja tabel ei ole kooskõlas meetme määruse nõuetega. Meetme määruse § 11 lõike 1 järgi esitab toetuse saaja väljamaksetaotluse ja kuludokumentide nimekirja määruse lisades 5 ja 6 toodud vormidel. Määruse lisas 6 toodud vormi järgi koosneb kuludokumentide nimekirja tabel ka veergudest: „Maksekorralduse number ja kuupäev“ ning „Märkused“. Toetuse saaja esitatud väljamaksetaotlusele¹⁶ lisatud kuludokumentide nimekirja tabelis ei ole maksekorralduse numbriga ja kuupäeva ega märkuste veergu.	Väljamaksetaotlusele lisatud kuludokumentide nimekirja tabelis ei ole kõiki meetme määrusega ettenähtud andmeid. (Märkuste veeru esitamata jätmise võib olla aktsepteeritav ja tõlgendatav asjakohaste märkuste puudumisega. Maksekorralduse number ja kuupäev tuleks siiski esitada meetme määrusega kehtestatud vormis.)	Esitada kulu-dokumentide nimekirja edaspidi meetme määrusega kehtestatud vormil.	Oleme seni esitanud maksekorralduse numbriga ja kuupäeva taotluse juurde lisatud dokumendikoopiatega. Nõustume antud tähelepanekuga ning esitame kuludokumentide nimekirja meetme määrusega kehtestatud vormil alates 01.09.2015. Vastutajaks on finantsosakonna peaspetsialist Reet Rihe.
Tähelepanek – (olulisus – väheoluline)				
5.3	Toetuse saaja ei ole väljamaksetaotlusega esitanud kõiki meetme määrusega ettenähtud dokumente asjaomaste ametijuhendite ja teenistuskäskkirjade muudatuste kohta. Meetme määruse § 11 lõike 2 p 12 järgi esitab toetuse saaja toetuse väljamaksmiseks käskkirja või muu dokumendi ametijuhendi, teenistuja ametisse nimetamise käskkirja või töölepingu muudatuse kohta.	Ametijuhendite muudatusinfo esitamata jätmise tõttu puudus korraldus-asutusel oluline teave taotletud personali-	Esitada edaspidi väljamaksetaotlusega meetme määrusega nõutud teave ameti-juhendite ja teenistuskäskkirjade	<u>Toetuse saaja kommentaar.</u> A. Saaroja ja K. Koel ametijuhendid on taotluses nr 3/2014 on jäetud esitamata seetõttu, et ametijuhendid läksid parandamisele ja jõudsid menetlejani hiljem. Menetleja ei

¹⁶ PRIA peadirektori asetäitja 12.06.2014 kiri nr 1-13/14/31 „Väljamaksetaotlus nr 3/2014 ülekannete tegemiseks arvestusperioodi 03.02.2014-02.06.2014 kohta“.

	Toetuse saaja 12.06.2014 esitatud väljamaksetaotluse ¹⁷ aluseks oleva arvestusperioodi (03.02.–02.06.2014) jooksul on kinnitatud järgmised auditi valimisse sattunud töötajate ametijuhendid: K. Koel (28.04.2014) ja A. Saaroja (08.05.2014) Eelnimetatud töötajate muudetud ametijuhendeid ei ole väljamaksetaotlusele lisatud ega lisatud muid dokumente muudatuste kohta.	kulude abikõlblikkuse kohta.	muudatuste kohta.	juhtinud tähelepanu sellele ja esitasime esimesel võimalusel. Parandatud ametijuhendid esitati taotluses nr 6/2014 (arvestusperiood 27.05.14-05.09.14) lk 54-59.

¹⁷ PRIA peadirektori asetäitja 12.06.2014 kiri nr 1-13/14/31 „Väljamaksetaotlus nr 3/2014 ülekannete tegemiseks arvestusperioodi 03.02.2014-02.06.2014 kohta“.

LISAD

Lisa 1. Hankedokumentidele lisatud hankelepingu projekti ning sõlmitud hankelepingu erinevused

Hankedokumentide lisa 2: Hankelepingu projekt	Hankeleping nr 123752/2 IT / 027748-LO00-000-000
5.2. Kui Üürnik on võtnud kõik Lepingu punktis 2.2 nimetatud Tooted vastu vastavalt Lepingu punktis 4 sätestatud tingimustele, tasub Üürnik Üürileandjale Lepingu punktis 5.1 sätestatud summa Üürileandja poolt kord kuus esitatud arve alusel.	5.2. Kui Üürnik on võtnud kõik Lepingu punktis 2.2 nimetatud Tooted vastu vastavalt Lepingu punktis 4 sätestatud tingimustele, tasub Üürnik Üürileandjale esmalt Lepingu punktis 5.3 sätestatud Üürileandja poolt esitatud esimese arves sätestatud üüritasu ja edaspidi Lepingu punktis 5.1 sätestatud üüritasu vastavalt Lepingu punktile 5.4 Üürileandja poolt kord kuus esitatud arve alusel. Viimase üüritasu tasub Üürnik vastavalt Lepingu punktis 5.5 sätestatud tingimustel Üürileandja poolt esitatud viimasele arvele.
5.4. Esimese arve esitab Üürileandja Üürnikule _____ 2011. a.	5.3. Esimese arve esitab Üürileandja Üürnikule 20. augustil 2011. a. Esimese arve alusel tasub Üürnik Üürileandjale Toodete üürimise eest sellel perioodil, mis kestab alates kõikide Toodete vastuvõtmisest Poolte poolt allkirjastatud üleandmise-vastuvõtmise aktiga kuni 31. augustini 2011. Esimese arve alusel tasumisele kuuluv summa arvutatakse proportsionaalselt lähtudes Lepingu punktis 5.1 sätestatud kõigi Toodete üürimise eest kuus tasumisele kuuluvast üüritasust ja nende päevade arvust, mil Tooted olid augustis 2011 Üürniku kasutuses. Esimene arve peab selgelt ja üheselt viitama Lepingule ning vastama raamatupidamise seaduse ja käibemaksuseaduse nõuetele. Arvel peab olema esitatud üüritavate Toodete hulk liikide kaupa. Käesolevas punktis esitatud tingimustele mittevastav arve ei kuulu tasumisele.
5.3. Üürileandja esitab Üürnikule arve iga kuu 10. kuupäevaks. Esitav arve peab selgelt ja üheselt viitama Lepingule ning vastama raamatupidamise seaduse ja käibemaksuseaduse nõuetele. Arvel peab olema esitatud üüritavate Toodete hulk liikide kaupa. Käesolevas punktis esitatud tingimustele mittevastav arve ei kuulu tasumisele.	5.4. Üürileandja esitab Üürnikule arve iga kuu 10. kuupäevaks, välja arvatud Lepingu punktis 5.3 sätestatud esimese arve ja Lepingu punktis 5.5 sätestatud viimase arve. Esitav arve peab selgelt ja üheselt viitama Lepingule ning vastama raamatupidamise seaduse ja käibemaksuseaduse nõuetele. Arvel peab olema esitatud üüritavate Toodete hulk liikide

	kaupa. Käesolevas punktis esitatud tingimustele mittevastav arve ei kuulu tasumisele.
9.7. Lepingu punktis 7 sätestatud Konfidentsiaalsuse kohustuse rikkumise puhul on rikkunud Pool kohustatud iga vastava juhtumi korral; 9.7.2. maksta teisele Poolele leppetrahvi summas kuni 15 000 eurot ¹⁸ ;	9.7. Lepingu punktis 7 sätestatud Konfidentsiaalsuse kohustuse rikkumise puhul on rikkunud Pool kohustatud iga vastava juhtumi korral; 9.7.2. maksta teisele Poolele leppetrahvi summas kuni 5000 eurot;
9.8. Lepingu objekti, Lepingust tulenevate õiguste ning kohustuste müümisel, loovutamisel või mingil muul viisil edasi andmisel Üürileandja poolt kolmandatele isikutele ilma Üürniku eelneva kirjaliku nõusolekuta on Üürnikul õigus nõuda ja Üürileandjal kohustus maksta leppetrahvi kuni 30 000 eurot ¹⁹ .	9.8. Lepingu objekti, Lepingust tulenevate õiguste ning kohustuste müümisel, loovutamisel või mingil muul viisil edasi andmisel Üürileandja poolt kolmandatele isikutele ilma Üürniku eelneva kirjaliku nõusolekuta on Üürnikul õigus nõuda ja Üürileandjal kohustus maksta leppetrahvi kuni 10 000 eurot.
10.1. Leping jõustub selle allakirjutamise momendist mõlema Poole poolt ja kehtib 48 kuud.	10.1. Leping jõustub selle allakirjutamise momendist mõlema Poole poolt ja kehtib 48 kuud pärast Toodete vastuvõtmist ja üleandmise-vastuvõtmise akti allkirjastamist Poolte poolt.
13.3. Üürnik volitab enda nimel Lepingu rikkumisega seonduvaid nõudeid esitama punktis 13.2.1 märgitud isiku.	13.3. Üürnik volitab: 13.3.1. Lepingu punktis 13.2.1 märgitud isikut andma Üürileandjale Üürniku nimel Lepingu punktis 3.3.8 märgitud Üürniku kirjalikku nõusolekut Üürileandja kohustuste üleandmiseks kolmandatele isikutele; 13.3.2. Lepingu punktis 13.2.1 märgitud isikut esitama Üürniku nimel Lepingu rikkumisega seonduvaid nõudeid.

¹⁸ Kui on tegemist ainult kahe sülearvuti üürimise lepinguga, siis väheneb lepingu projektis esitatud summa. *Audiitori märkus: sõlmitud hankelepingu puhul ei olnud tegemist ainult kahe sülearvuti üürimise lepinguga.*

¹⁹ Vt eelmine viide.

Lisa 2. Tehnilise abi 12.06.2014 väljamaksetaotluse ja toetuse saaja raamatupidamisregistri andmed auditi valimisse sattunud töötajate personalikulude finantsallikate kohta.

Töötaja andmed			Tehnilise abi 12.06.2014 VMT andmed				Toetuse saaja raamatupidamisregistri andmed		
Perekonna-nimi	Eesnimi	Töötasu kuu	Töötatud töötunnid	Norm-töötunde kuus	EKF-i töö-tunde kuus	EKF-i töö osa-tähtsus	raamatupidamiskirjendi nr	töötaja kood rmp reg-s	finantsallikas (projekt) ja osatähtsus
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Aas	Liivi	04.2014	168	168	10,08	6%	PA00178439	t0001	100% EE
Annilo	Angela	04.2014	168	168	168	100%	PA00178439	t0014	100% EKFTA
		05.2014	104	168	104	100%	PA00179037, PA00179353	t0014	100% EKFTA
Arumägi	Liina	04.2014	168	168	48,72	29%	PA00178439	t0229	100% EE
		05.2014	160	168	46,4	29%	PA00179160, PA00179353	t0229	100% EE
Aun	Rauno	04.2014	168	168	60,48	36%	PA00177012, PA00178439	t0449	100% EE
		05.2014	120	168	43,2	36%	PA00179130, PA00179149, PA00179353	t0449	100% EE
Berg-mann	Veiko	04.2014	104	168	10,4	10%	PA00176814, PA00178439	t0025	100% EE
Ehamaa	Krista	05.2014	168	168	8,4	5%	PA00179353	t0867	100% EE
Ilves	Piret	04.2014	168	168	164,64	98%	PA00178439	t0052	100% EKFTA
		05.2014	168	168	164,64	98%	PA00179065, PA00179353	t0052	100% EKFTA
Jõeorg	Eha	05.2014	128	168	6,4	5%	PA00178980, PA00179353	t0768	100% EE
Kadakas	Helle	05.2014	128	168	20,48	16%	PA00179353	t0068	100% MAKTA
Kalda	Risto	04.2014	160	168	153,6	96%	PA00176814, PA00178439	t0431	100% EKFTA
		05.2014	168	168	161,28	96%	PA00179353	t0431	100% EKFTA
Kello	Ülle	04.2014	168	168	50,4	30%	PA00178439	t0083	100% EE
		05.2014	168	168	50,4	30%	PA00179353	t0083	100% EE
Kiviselg	Urmo	05.2014	120	168	38,4	32%	PA00178998, PA00179353	t0527	100% EE

Koel	Kadri	04.2014	168	168	53,76	32%	PA00178439	t0099	100% EE
		05.2014	168	168	53,76	32%	PA00179353	t0099	100% EE
Kool	Kairi	05.2014	168	168	53,76	32%	PA00179353	t0105	100% EE
Kork	Kairi	04.2014	168	168	48,72	29%	PA00178439	t0803	100% MAKTA
		05.2014	168	168	48,72	29%	PA00179244, PA00179353	t0803	100% MAKTA
Lall	Reilika	04.2014	160	168	51,2	32%	PA00178439	t0152	100% EE
		05.2014	168	168	53,76	32%	PA00179353	t0152	100% EE
Laurand	Kristina	04.2014	168	168	48,72	29%	PA00178439	t0724	100% MAKTA
Lättemägi	Riina	05.2014	168	168	53,76	32%	PA00179353	t0161	100% EE
Mae	Pille	04.2014	168	168	60,48	36%	PA00178439	t0164	100% EE
		05.2014	168	168	60,48	36%	PA00179353	t0164	100% EE
Mägi	Maili	05.2014	168	168	28,56	17%	PA00179353	t0182	100% EE
Mälton	Evely	04.2014	48	168	46,56	97%	PA00178439	t0184	100% EKFTA
		05.2014	80	168	77,6	97%	PA00179353	t0184	100% EKFTA
Petti	Saili	04.2014	168	168	28,56	17%	PA00178439	t0220	100% EE
		05.2014	168	168	28,56	17%	PA00179353	t0220	100% EE
Pirsi	Merike	05.2014	168	168	8,4	5%	PA00179353	t0690	100% MAKTA
Pung	Kadri	04.2014	168	168	28,56	17%	PA00178439	t0880	100% EE
Pöldma	Liivi	04.2014	144	168	139,68	97%	PA00176606, PA00178439	t0246	100% EKFTA
		05.2014	128	168	124,16	97%	PA00178998, PA00179353	t0246	100% EKFTA
Rebaste	Enn	05.2014	168	168	10,08	6%	PA00179353	T0265	100% EE
Rihe	Reet	04.2014	168	168	75,6	45%	PA00178439	t0269	100% EE
Saaroja	Anneli	04.2014	168	168	60,48	36%	PA00177077, PA00178439	t0288	100% MAKTA
Sarv-Kaasik	Maris	04.2014	168	168	13,44	8%	PA00178439	t0403	100% EE
Seen	Enno	04.2014	168	168	168	100%	PA00178439	T0229	100% EKFTA
		05.2014	128	168	128	100%	PA00179160, PA00179353	T0229	100% EKFTA
Sepp	Heiki	04.2014	168	168	60,48	36%	PA00178439	t0756	100% MAKTA
Sutt	Tiia	04.2014	168	168	16,8	10%	PA00178439	t0677	100% MAKTA

Tamm	Aune	04.2014	168	168	53,76	32%	PA00178439	t0324	100% EE
Teeväli	Asko	04.2014	168	168	48,72	29%	PA00178439	t0331	100% EE
		05.2014	168	168	48,72	29%	PA00179353	t0331	100% EE
Teino	Annika	04.2014	168	168	168	100%	PA00178439	t0749	100% EKFTA
		05.2014	128	168	128	100%	PA00179160, PA00179353	t0749	100% EKFTA
Tilk	Liina	05.2014	168	168	53,76	32%	PA00179353	t0336	100% EE
Vassiljev	Olga	04.2014	168	168	50,4	30%	PA00178439	t0374	100% EE
Võlli	Anne-Ly	04.2014	168	168	50,4	30%	PA00178439	T0808	100% MAKTA
		05.2014	168	168	50,4	30%	PA00179353	T0808	100% MAKTA

Lisa 3. Toetuse saaja täiendavad selgitused EKF meede 5.1 projekti nr 950014780019 auditi aruande kavandis toodud tähelepaneku nr 1.1 juurde.

Üldiselt võib öelda, et vaadeldavad probleemid olid kõik põhjustatud kahest alljärgnevast asjaolust.

1) Pakkuja ei allkirjastanud koheselt (ehk juuli alguses 2011) lepingut. Leping saime allkirjastatud alles augustis, seega saabusid ka arvutid esialgu planeeritust (18.juuli 2011) hiljem. See lõi aga segi hankedokumendis sätestatud süsteemi. Meil ei olnud aga võimalik enam midagi muud ette võtta kui üksnes pikendada vastavalt hankedokumendi punkti 4.2.5 alapunktile 21 sülearvutite üleandmise tähtaega. Mingi teine variant, nt pakkuja sundimine leping koheselt allkirjastama teise pakkuja edukaks tunnistamisega ähvardades, ei olnud enam ajaliselt võimalik. Kui oleksime hakanud otsuseid ümber vormistama ja tegelema keerukate vaidlustega, oleksid arvutid jäänud kas üldse saabumata, või saanud tunduvalt hiljem. Meil ei olnud seda võimalik endale lubada, sest eelmine arvutite leping oli juba lõppemas. Järelkult pidime kindlasti jätkama lepingu täitmist esialgu osa 2 suhtes edukaks tunnistatud pakkujaga.

2) Hankedokumenti koostades ei osanud me ette näha asjaolu, et pärast edukaks tunnistamist võivad tekkida allkirjastamise ja tarneprobleemid. Lisaks ei olnud hankedokument kõige täpsem ja sobivam kolme osalise hanke korraldamiseks (alusena kasutati ühe vana PRIA arvutite hanke hankedokumenti). PRIA on aga kindlasti sellest hankest palju õppinud ja võtnud kasutusele meetmeid, et sarnaste probleemide tekkimist tulevikus ära hoida.

Maksmise punkti muutumine (lepingu punkt 5)

Niisiis, osa 2 puhul oli suureks probleemiks see, et lepingu sõlmimine jäi venima ja ei toimunud õigeaegselt. Lõpuks sai leping oma allkirjad alles 3.08.2015, kuid tegelikult oleks pidanud see toimuma juba juuli alguses. Oli teada, et arvutid saabuvad alles 8. augustiks. Kuna lepingu punkt 5.1 nägi aga ette, et üüritasu tuleb maksta kord kuus, tekkis segadus, et kas siis meie peame maksma augusti eest täishinna, ehkki arvutid ju meie kasutuses terve augusti ei ole. Seega otsustati täpsustada maksmise korda ja seda hankija jaoks just soodsamas suunas.

Muudetud maksmist puudutavates punktides täpsustati üksnes asjaolu, et arvutite üürimise eest makstakse proportsionaalselt vastavalt arvutite meie kasutuses olnud ajale. St, et esimene üüritasu on väiksem, sest arvutid ei ole meie kasutuses terve augusti kuu. Kui täpsustust ei oleks lisatud, oleksime võib-olla pidanud maksma ka esimese augusti eest täishinda, sest punktis 5.1 oli lihtsalt kirjas, et üüritasu summas 785,77 eurot tuleb maksta kord kuus.

Lepingu muutmise mõttes on punkti 5 lisatud täpsustus aga ebaoluline, kuna lepingut ei ole kallutatud pakkujale soodsamas suunas ja see ei puuduta konkreetset lepingu eset. Kindlasti ei olnud tegemist lepingu tingimuste olulise muutmisega, mille tagajärjel oleks hankel võinud osaleda veel teisi pakkujaid, või mis oleks tinginud mõne teise pakkuja edukaks tunnistamise. Ainult sellisel juhul oleks olnud täpsustuse lisamine keelatud. Praegusel juhul lisandus aga täpsustus lepingusse eluliste asjaolude tagajärjel ja see üksnes kinnitas, et lepingu eseme eest tasutakse ikkagi proportsionaalselt vastavalt arvutite kasutamise ajale.

Loomulikult oleksime võinud aga toimida 2011. aastal paremini ja lisada juba alguses hankedokumenti rohkem läbimõeldud lepingu

projekti. Lepingu projektis ei olnud paraku arvestatud asjaoluga, et lepingu allkirjastamine võib hakata venima ja arvutite kasutamine võib alata poole kuu pealt. Oleme sellest hankest õppust võtnud ja tulevikus oleme arvestanud alati hankedokumentidele lepinguprojekte lisades ka erinevate tarne ja lepingu sõlmimise probleemidega, mis võivad tekkida.

Leppetrahvide punkti muutumine (lepingu punktid 9.7.2 ja 9.8)

Esmalt mainin, et lepingu punktides 9.7.2 ja 9.8 oli sätestatud leppetrahvid kõrvalkohustuste rikkumise puhuks ja tegemist ei olnud leppetrahvidega, mis rakenduvad lepingu oluliste põhikohustuste rikkumise puhul. Punktide 9.7.2 ja 9.8 reaalsuses rakendumise tõenäosus oli äärmiselt väike ja need ei olnud tegelikult vajalikud lepingu ja kogu hanke põhieesmärgi täitmise tagamiseks. Tegemist oli konfidentsiaalsuse kohustuse rikkumise ja kohustuste ilma loata loovutamise rikkumise puhul rakenduvate leppetrahvidega, mitte nt arvutite üleandmisega viivitamisest tingitud leppetrahvidega. Seega on minu hinnangul juba mainitud asjaolust tulenevalt tegemist ebaolulise muudatusega. Tegemist ei ole millegagi, mis võiks reaalselt mõjutada esitatavaid pakkumusi või nende maksumusi. Osa 2 tulemusena sõlmitud leping ei ole algselt hankedokumentis olnud lepingust oluliselt erinev ja läbi ei räägitud lepingu põhitingimusi.

Niisiis, vaadeldava hankedokumentide juures oli puuduseks asjaolu, et ehkki hange koosnes kolmest eraldi osast, ei olnud hankedokumentidele lisatud kolme eraldi hankelepingu projekti. Hankedokumentide lisas 2 olnud hankelepingu projekti punktis 9.7.2 ja 9.8 oli sätestatud maksimaalne trahv kõrvalkohustuste rikkumise eest, mida poolel on võimalik nõuda hanke kõige suurema mahuga osa eest (ehk osa nr 1). Peame tunnistama, et hankedokumentide

punktis 9.7.2 ja 9.8 olnud joonealune märkus ei ole täpne ja loomulikult oleks parem, kui PRIA oleks lisanud selge viite ka hanke osa nr 2 kohta. Samas, tõlgendades lepingut ja kogu hanget tervikuna jõuame siiski järeldusele, et lepingu mõtteks on seada hankedokumentide lisa 2 punktides 9.7.2 ja 9.8 olnud leppetrahv sõltuvusse ka lepingu maksumusest. Selgitan oma mõtteid alljärgnevalt.

Lepingu punkti 11.1 kohaselt lähtutakse lepingu täitmisel ning lepingust tulenevate vaidluste korral ka Eesti Vabariigi õigusaktidest. Kui osa nr 2 kohta sõlmitud lepingu punktis 9.7.2 ja 9.8 oleks märgitud leppetrahviks vastavalt 15 000 ja 30 000 eurot (nagu osa 1 puhul), ei oleks see olnud kooskõlas võlaõigusseaduses (VÕS) oleva hea usu ja mõistlikkuse põhimõttega ega riigihanke üldpõhimõtetega. Lisaks oleks liiga suur leppetrahv olnud tühine vastavalt VÕS § 42 lg 1, § 44 ja § 42 lg 3 p 5, kuna tegemist oleks olnud tüüptingimusega, mis kahjustab teist poolt ebamõistlikult. Järelikult oleks liiga suur leppetrahv kõrvalkohustuste täitmata jätmise eest olnud vastuolus ka lepingu punktiga 11.1.

Osa nr 1 tulemusena sõlmitud lepingu lõplik maksumus oli 107 900 eurot ilma käibemaksuta. Osa nr 2 puhul oli see 37 716,8 eurot ilma käibemaksuta ja osa nr 3 puhul 2530,08 eurot ilma käibemaksuta. Nagu näeme on kõik hanked väga erineva maksumusega ja nt osade 1 ja 3 maksumuste vahe on tervelt 42 kordne. Osade 1 ja 2 vahe on peaaegu 3 kordne. Ei oleks olnud õiglane ja mõistlik sätestada lepingus leppetrahvid kõigis osades sama suures summas nagu oli kirjas algselt hankedokumentide lisas 2 olnud punktides 9.7.2 ja 9.8. Kuna osade 1 ja 2 maksumuste vahe oli peaaegu kolme kordne käitus hankija õigesti, kui märkis osa nr 2 tulemusena sõlmitud

hankelepingusse samuti kolm korda väiksema leppetrahvi kui oli algselt kirjas hankedokumendis.

Võlaõigusseadus näeb ette, et kahtluse korral tõlgendatakse tüüptingimust tingimuse kasutaja (ehk käesoleval juhul hankija) kahjuks. Seega, kui PRIA oleks kunagi tulevikus hakanud nõudma pakkujalt osa 2 puhul sama suurt leppetrahvi kõrvalkohustuse rikkumise eest nagu oli hankedokumendis sätestatud osa 1 puhul, oleks kohus tunnistanud selle üsna kiiresti tühiseks. Nt on riigikohus öelnud oma lahendis 3-2-1-66-05: „24. /.../ Kui ebaproportsionaalselt suure viivise või leppetrahvi nõue on kokku lepitud tüüptingimustes, toob see erinevalt VÕS § 113 lg-st 8 ja §-st 162 kaasa kokkuleppe tühisuse ja võimaluse nõuda viivist vaid seaduses sätestatud ulatuses ja eeldustel.“ Ka riigihanke üldpõhimõtetega ei lähe kokku liiga suure leppetrahvi nõudmine. Nagu kirjutab Mari Ann Simovart oma doktoritöös: „Lepingu tasakaalu ebaõiglane kallutamine ühe poole kasuks ei saa üldjuhul olla proportsioonis hanke eesmärgiga ega teeni sekundaarseid eesmärke, mida riigihange õiglastel tingimustel võiks edendada. Kui selline olukord ilmneb, peitub kehtiva seaduse järgi üks võimalik lahendus võlaõigusseadusega kehtestatud ebaõiglaste lepingutingimuste regulatsiooni rakendumises.“ (Mari Ann Simovart „Lepinguvabaduse piirid riigihankes: Euroopa Liidu hankeõiguse mõju Eesti eraõigusele“, lk 50).

Lepingu põhikohustusi puudutavates punktides 9.2, 9.3 ja 9.6 on aga leppetrahvi tasumine seatud sõltuvusse maksumusest ja välja on toodud üksnes protsent maksumusest. Järelikult on hankija tahteks olnud seada leppetrahvide süsteem siiski sõltuvusse lepingu hinnast. Hankija on teinud aga inimliku vea, kui on jätnud hankedokumendi joonealusesse märkusesse selgelt lisamata, et lisaks hanke osale 3

võib ka hanke osa 2 puhul väheneda punktides 9.7.2 ja 9.8 nimetatud leppetrahvid kõrvalkohustuste rikkumise puhuks.

Vaadeldav hange toimus 2011. aastal, ehk tervelt neli aastat tagasi. Järgnevatel aastatel on PRIA tunduvalt parandanud osadeks jaotatud hanke korraldamise süsteemi ja lisab erinevatest osadest koosnevatele hangetele alati eraldi ka mitu hankelepingu projekti, et vältida sarnaseid eksitusi. PRIA on mainitud hankest õppinud palju.

Lepingu kehtivuse punkti muutumine (lepingu punkt 10.1)

Vastavalt RHS § 31 lg 2 p 3 peavad hankedokumentides sisalduma kõik hankelepingu tingimused või hankelepingu projekt, kui vastav teave ei ole nimetatud hanketeates. Seega ei tule lepingu tingimuste osas vaadata mitte üksnes hankedokumendile lisatud hankelepingu projekti, vaid ikkagi tervikuna nii hanketeadet, hankedokumenti kui ka sellele lisatud hankelepingu projekti. Hanketeate punktides II.1.5), II.2.1) ja II.3) ning hankedokumendi punkti 4.1 alapunktis 1 ja 4.2.5 alapunktis 18 oli märgitud, et arvuteid ja monitore üüritakse 4 aastat. Lisaks, nelja aastane garantii hakkas lepingu ja hankedokumendi kohaselt kehtima alates toodete vastuvõtmise hetkest. Järelikult, võttes arvesse ka hanketeates ja hankedokumendis sätestatud, tuleb hankelepingu projektis olnud punkti 10.1 tõlgendada ikkagi nii, et leping kehtib 48 kuud alates toodete vastuvõtmisest, mitte 48 kuud alates lepingu allkirjastamisest. Vastasel juhuks ei oleks olnud võimalik arvutite üürimine 48 kuud, kuna arvuteid ei antud hankijale üle samaaegselt lepingu allkirjastamisega.

Üldjuhul loetakse hanketeates olevaid tingimusi ülimuslikuks hankedokumendis olevatest tingimustest. Kuna hanketeates ja hankedokumendis oli kirjas, et hanke eesmärgiks on arvutite üürimine 4 aastaks, siis peame nentima, et hankedokumendi lisa 2 punktis 10.1 oli ebatäpsus, mille hankija parandas enne hankelepingu lõplikku sõlmimist. Kindlasti ei ole tegemist hankelepingu muutmisega, kuna parandus/täpsustus on kooskõlas hanketeates ja hankedokumendis avaldatud andmetega. Probleem oleks tekkinud pigem siis, kui parandust ei oleks tehtud. Seega, lõplik hankeleping on ikkagi kooskõlas esialgu hanketeates ja hankedokumendis avaldatud tingimustega nii nagu näeb ette RHS§ 31 lg 2 p 3.

Ka lepingus endas on punktis 1.1 ja 2.2 kirjas, et lepingu osadeks on ja täitmiseks vajalikud tingimused tulenevad nii lepingust, hanketeatest kui ka hankedokumendist. Ka siit järeldeb, et kõiki dokumente tuleb tõlgendada ikkagi tervikuna. Seda tehes jõuame aga arusaamisele, et hanke mõtteks oli ikkagi arvutite reaalne kasutamine 48 kuud, mida tagas täpsustatud lepingu punkt 10.1.

Volitatud isiku punkti muutumine (lepingu punkt 13.3)

Lepingu punktis 13.3 täpsustas hankija volitatavaid isikuid ja lisas, et punktis 13.2.1 märgitud isikul on õigus anda üürileandjale

nõusolek kohustuste üleandmiseks kolmandatele isikutele. Tegemist on äärmiselt ebaolulise muudatusega, mis puudutab ainult hankija enda sisemist korraldust. Sisuliselt oleks tegemist olnud samasuguse olukorraga, kui hankija oleks lisanud lepingule veel ühe eraldiseisva hankija enda sisemise dokumendi, kus oleksid mainitud ära vastavad volitusi omavad isikud.

Kuna oli aga teada, et pakkujad plaanivad loovutada oma tasunõude kolmandale isikule, oli mõistlikkuse põhimõttest tulenevalt lihtsam lisada volitus punkti 13.3.1 ja mitte hakata koostama veel ühte eraldi PRIA sisest dokumenti, et anda vastav volitus punktis 13.2.1 nimetatud isikule.

Punkti 13.3 täpsustamisega ei toodud lepingusse tingimusi, mida ei olnud seatud algse hankemenetluse ajal ja mis oleks juhul, kui nad oleksid olnud seatud esialgses hankemenetluses, võimaldanud osaleda hankemenetluses ka teistel kui esialgu vastuvõetavaks tunnistatud pakkujatel või oleksid võimaldanud tunnistada edukaks mõne teise pakkumuse kui see, mis esialgu välja valiti. Tegemist oli puhtalt hankija enda sisemise korraldusega, et märkida ära kes hankija teenistujatest annab vastava loa ehk allkirja. Järelikult ei ole tegemist olulise muudatusega. Keelatud on aga üksnes oluliste muudatuste tegemine

LÜHENDID

EE	riigieelarve vahendid
EKF	Euroopa Kalandusfond
EKFTA	Euroopa Kalandusfondi tehnilise abi toetus
MAKTA	„Eesti maaelu arengukava“ tehnilise abi toetus
PRIA	Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet
VMT	väljamaksetaotlus